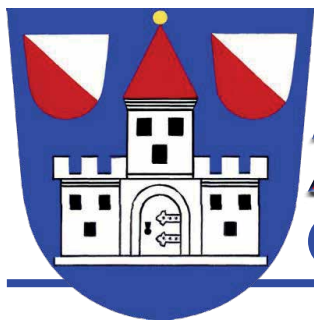

LUKOVSKÝ ZPRAVODAJ

městysse Lukova

1/2025 LEDEN

Vážení spoluobčané,
rok se s rokem sešel a my máme za sebou opět jedno z jeho nejkrásnějších období, kterým jsou vánoční svátky. Doufám, že jste je všichni prožili ve svých rodinách v pohodě a v klidu. Dovolte mi, abych Vám všem popřál v nadcházejícím roce 2025 především pevné zdraví, štěstí, spokojenost v kruhu svých nejbližších i mnoho pracovních a osobních úspěchů.

Marek Langer
starosta Lukova

PF
2025

Z JEDNÁNÍ ZASTUPITELŮ VE II. POLOLETÍ 2024

ČERVEN (24.6.)

Bez připomínek zastupitelé schválili „Závěrečný účet městyse Lukov za rok 2023“, „Zprávu o výsledku přezkoumání

hospodaření za rok 2023“ a „Účetní závěrku k 31. 12. 2023 a výsledek hospodaření městyse Lukov za rok 2023“.

ZÁŘÍ (25. 9.)

Sto korun za každého obyvatele Lukova uhradí letos městys jako příspěvek na financování Integrovaného dopravního systému Jihomoravského kraje. Částku, která vychází na 25 900 korun, odsouhlasili zastupitelé.

Zastupitelé dále schválili dar 1 500 korun pro stolní tenisty hrající za STK Lukov. Sportovci částku využijí na provoz klubu a na úhradu startovného v Městské lize stolního tenisu na sezonu 2024/2025.

LISTOPAD (21.11.)

Na tomto zasedání zastupitelé projednali a schválili změny tří dokumentů. Všechny platí od 1. ledna 2025. „Obecně závazná vyhláška o nočním klidu“ zpřesňuje počet dní, v nichž se během roku konají tradiční kulturní akce a kdy nemusí být dodržena doba nočního klidu. Případně bude vymezena od tří do šesti hodin ráno. Současně konstatovali, že vyhláška není v rozporu se zákonem.

„Obecně závazná vyhláška o pravidlech pro pohyb psů na veřejném prostranství“ byla aktualizována podle vzoru a doporučení Ministerstva vnitra ČR. Nadále platí, že na veřejném prostranství v městyse se pes může pohybovat jen na vodítku. Pokud tuto plochu znečistí výkaly, je člověk, který má toto zvíře právě v péči, povinen ihned je odstranit. Novinkou je zákaz výcviku psů na

veřejných prostranstvích městyse. Vzhledem k neustále se zvyšujícím nákladům na odpadové hospodářství, byla navýšena cena za třídění, odvoz a likvidaci odpadu z domácností o 100 korun na osobu za rok. Tato změna je zakotvena v „Obecně závazné vyhlášce o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství“. Od letošního roku tak bude vybírána částka 700 korun. Další ustanovení této vyhlášky se nezměnila. Například že od poplatku jsou osvobozeny děti do jednoho roku, nebo že senioři starší 70 a více let platí o 100 korun méně. Zastupitelé odsouhlasili stokorunové navýšení i pro právnické a podnikající fyzické osoby, které využívají systém odpadového hospodářství městyse.

Od roku 2025 také platí nový ceník za pronájem pozemků městyse. Cena za

1 čtvereční metr nyní vychází **na 10 korun v případě pronájmu soukromé osoby, na 20 korun pro podnikatelské účely.** Zastupitelé ji schválili s tím, že cena za pro-

nájem se nezvyšovala více než dvacet let. Podle tohoto ceníku budou uzavírány nové smlouvy a zároveň upraveny všechny stávající smlouvy.

PROSINEC (19. 12.)

Městys bude v letošním roce hospodařit se schodkovým rozpočtem. Schválili to zastupitelé. Příjmy do obecní pokladny představují částku 13 363 400 korun a výdaje 22 603 400 korun. Rozdíl ve výši 9 240 000 korun bude financován z úspor z minulých let. Největší letošní investicí je

příprava na možné financování revitalizace návsi III. etapa, pokud městys získá dotaci.

O finanční dar na rekonstrukci osvětlení kostela svatého Jiljí požádal farář Marek Coufal. Zastupitelé žádost projednali a dohodli se na finančním daru ve výši 22 366,50 Kč.

HOTOVO: ZASÍŤOVÁNÍ PARCEL, PERGOLA I OPRAVENÁ CESTA

Vloni se podařilo uskutečnit tyto projekty, na něž Lukov obdržel dotace:

- je zasíťováno šest parcel pro stavbu rodinných domů na okraji Lukova za úřadem městyse.
- byla opravena cesta k rodinným domům Doležalových a Punarových.
- mezi hřištěm a garážemi stojí nová pergola. Je zhotovena z dřeva douglasek vloni pokácených na dvoře úřadu.

Vytvoří zázemí pro kulturní a sportovní akce jako je například pálení čarodějnic, dětský den či drakiáda.

- díky příznivému počasí byl na podzim vybetonován prostor bývalé rampy mezi garážemi a hřištěm. Městys sem plánuje umístit venkovní stůl na stolní tenis, což rozšíří možnosti sportování. Úprava plochy skončí na jaře dojetím trávníku a opravou přilehlé vodárny.

ZPOŽDĚNÍ KVŮLI DUTINÁM POD SILNICÍ

Zatím není opraven asfaltový povrch silnice směrem k rodinným domům Foukalových a Šrámkových, protože se objevily nečekané komplikace. V místech po kanalizaci budované v letech 2015 až 2016 se vytvořily kaverny (dutiny) a ty by způsobily propad nové vozovky. Silnice byla do-

těsněna a nebylo možné na ni hned položit nový asfalt. „Protože se opět jednalo o akci podporovanou z dotačního titulu, museli jsme požádat Státní fond životního prostředí o prodloužení termínu dokončení na letošní jaro. V tom nám bylo vyhověno,“ vysvětlil lukovský starosta.

PROJEDNÁNÍ ÚZEMNÍHO PLÁNU BUDE LETOS

O podobě nového Územního plánu Lukova začal městys jednat se Správou Národního parku Podyjí a s odborem územního plánování Městského úřadu Znojmo již loni. Důvodem jsou jak potřeby městyse a jeho obyvatel, tak standardizace podle nového stavebního zákona. Po schválení základních změn

Správou Národního parku Podyjí se letos uskuteční veřejné projednání, o kterém budou občané včas informováni. „Doufáme, že se nám v letošním roce podaří územní plán dokončit. Vzhledem k vysokým nákladům na jeho pořízení požádáme o dotaci, která nám pomůže s financováním,“ sdělil starosta.

NOVÉ PARKOVIŠTĚ I OBNOVA NÁVSI

Budoucí parkoviště pro asi 50 vozidel nedaleko hřbitova, při výjezdu z městyse po levé straně směrem na Znojmo, má hotovu projektovou dokumentaci. Jeho stavba začne po dokončení nového územního plánu, a to pouze v případě, že městys obdrží dotaci. V současné době je vzhled parkoviště upřesňován se Správou národního parku Podyjí.

Městys rovněž zadal vypracování nové projektové dokumentace na revitalizaci III. etapy návsi, což je její levá část, od rodinného domu Urbanových k Baiglovým. Součástí této revitalizace má být úprava vjezdů k rodinným domům, oprava chodníku podél domů a vybraných opěrných zídek. Pokud vše dopadne dobře, ještě letos bude podána žádost o dotaci.

KRAJSKÉ VOLBY V LUKOVĚ VYHRÁLA KOALICE

Ve volební místnosti na úřadu městyse odevzdalo své hlasy třetí zářijový pátek a sobotu 88 z celkového počtu 217 voličů. Vybrali kandidáty do krajského zastupitelstva na období čtyř let. Volební účast tak představuje 40,55 procenta.

Nejvíce - 30 hlasů, obdržela vítězná koalice ODS, KDU-ČSL, TOP 09, o dva hlasy méně dostalo hnutí ANO 2011. Po devíti hlasech má Česká pirátská strana a Stačilo v Jihomoravském kraji. Tři hlasy získali Starostové pro jižní Moravu a jeden občanské hnutí Přísaha.

DESATERO DOBRÝCH SOUSEDSKÝCH VZTAHŮ

1. Sekání trávy a řezání dřeva – neprovádím v neděli a raději odpočívám nebo sportuji.

2. Nadměrný hluk – nejen o víkendu jsem ohleduplný k sousedům, pokud je to možné, snažím se jim nezkazit ráno nebo čas oběda.

3. Venkovní oslavy a akce – vyvaruji se hlučných oslav v hodinách nočního klidu (po 22. hodině), které by mohly rušit mé sousedy. Budu ohleduplný a případně oznámím svoji plánovanou akci nejbližším sousedům v doslechu.

4. Venčení mazlíčků (psi, koně) – v zastavěném území městyse mám svého miláčka vždy na vodítku nebo na oprati a uklízím po něm za každého počasí.

5. Třídění odpadu – jsem moderní a nezapomínám na přírodu, třídím podle pravidel. Třídím papír, plasty, sklo, kov, textil, použitý olej a elektroodpad. Pokud mám kde, tak kompostuji bioodpad nebo ho odkládám do hnědé popelnice. Pokud mi nestačí malá popelnice na plasty či papír a musím využít velký kontejner, dávám tam pet láhve a tetrapaky vždy sešlápnuté. Stejně tak i papírové krabice umísťuji do modrých kontejnerů vždy tak, aby tam zbylo místo i pro ostatní a nikdy odpad ne nechávám na hromadách u kontejnerů.

6. Skládky a nepořádek - odpad likviduji legálně a vždy po sobě uklízím, aby procházku ostatním lidem nezkazily odpadky na zemi nebo skládka v lese.

Všude v městysi jsou odpadkové koše, takže neházím odpadky na zem ani do křoví, a to ani nedopalky od cigaret. Stejně tak i v přírodě, co si do lesa přinesu, tak si z něj i odnesu.

7. Parkování – parkuji pouze tam, kde se to smí. Raději udělám pár kroků navíc a ujistím se, že mé auto nikomu nepřekáží ani nezhoršuje výhled v křižovatce. Proto nikdy neparkuji v křižovatkách, na chodníku, na místní komunikaci nebo na obecní zeleni. Pokud mám doma dvůr, parkuji s autem tam.

8. Rychlost jízdy – při projíždění obcí dodržuji povolenou maximální rychlost a neohrožuji rychlou jízdou zdraví chodců, a hlavně našich dětí.

9. Znečištění obecní silnice – vždy se snažím co nejméně znečišťovat společné komunikace. Například si dávám pozor při mytí auta, motocyklu, sekání trávy nebo při vjezdu se svým stavebním nebo zemědělským strojem. Když chodník nebo vozovku znečistím, tak zajistím co nejdříve nápravu.

10. Topení v kotlích na tuhá paliva – snažím se ve svém kotli topit tak, abych tím „neudusil“ své spoluobčany. Stejně tak si dávám pozor při používání chemických postřiků.

Prosíme všechny občany Lukova, nezapomínejte na toto desatero. Odměnou nám všem bude nejen na pohled pěknou obec, ale i příjemní sousedé a fajn atmosféra. Děkujeme za pochopení a dodržování.

UPOZORNĚNÍ PRO PROVOZOVATELE PENZIONŮ

Pro rok 2025 zůstává výše poplatku z pobytu podle platné obecně závazné vyhlášky číslo 3 z roku 2023 ve výši 20 korun za osobu a noc.

MEZI ÚLOVKY KRALOVAL CANDÁT

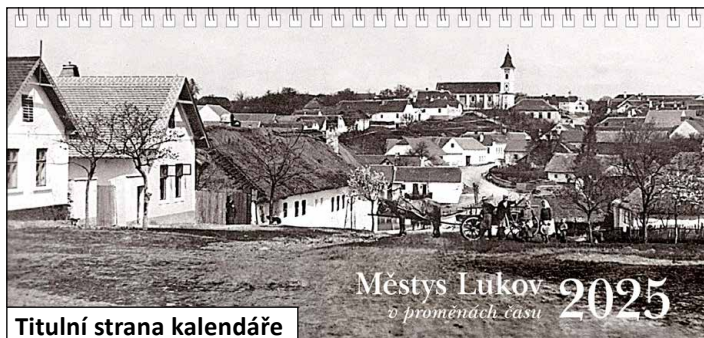
Sezóna na lukovském rybníku začala vloni v březnu a skončila v říjnu. Rybáři ulovili tři cejny, jejichž míry se pohybovaly od 17 do 30 centimetrů, dále 12 kaprů ve velmi pěkných mírách od 48 do 64 centimetrů. Jeden rybář chytil dokonce candáta o délce 61 centimetrů.

„Během léta se i přes aplikaci přípravku od firmy Baktoma opět objevily sinice. Situace byla konzultována se zástupcem firmy a bylo nám opět přislíbeno dodání nového přípravku, jehož aplikaci bychom měli zopakovat letos na jaře,“ informovala místostarostka Vladimíra Hochová.

LETOŠNÍ KALENDÁŘ PŘIBLIŽUJE DĚJINY LUKOVA

Městys letos vydal unikátní stolní kalendář, který prostřednictvím fotografií seznamuje s historií Lukova. Začíná dobou, kdy je v našem regionu zaznamenán život prvních lidí a končí rokem 1945. Obsahuje také fotografie významných památek městyse. Současně připomíná generace, které v něm žily před námi. „Kalendář upozorňuje na to, z jakých kořenů vyrůstáme, na co navazujeme, a vyzývá k pochopení, jak nás historie ovlivňuje v přítomnosti a k čemu vyzývá do budoucnosti,“ vyjádřil v jeho úvodní části starosta Marek Langer. Obyvatelé Lukova najdou v kalendáři tradičně

data svozu komunálního a tříděného odpadu, nechybí ani termíny konání kulturních, společenských a sportovních akcí. V prvním pololetí letošního roku jsou to: První lukovský ples (10.1.), masopust (1.3.), velikonoční hrkání (17. až 19.4.), pálení čarodějnic (30.4.), Avanti běh Lukov (3.5.), rybářské závody (11.5.), Štrúdlobraní a setkání rodáků (24.5.) a výlet na oslavu dětského dne (7.6.).

LUKOV A NOVÝ HRÁDEK JSOU SOUČÁSTÍ DESKOVÉ HRY

Městys se zapojil do tvorby regionální deskové hry s názvem „Jak dobře to u nás znáš?“. Jedná se o znalostní hru, ve které se objevují otázky z obcí a měst Jiho-moravského kraje. Lukov a Nový Hrádek

v ní mají vlastní kartu s otázkami o městysi a o této zřícenině hradu, která je kulturní památkou. Zájemci si mohou hru závazně objednat v úředních hodinách na úřadě městyse. Její cena je 550 korun.

Z KULTURNÍHO A SPOLEČENSKÉHO ŽIVOTA

Posvícení: zábava pro malé i velké

Poslední prázdninový víkend patřil tradičnímu Lukovskému posvícení. Dobrovolní hasiči přivezli v pátek odpoledne máju, která měřila téměř 30 metrů. Po nazdobení byla z bezpečnostních důvodů postavena pomocí jeřábu Jaromíra Jantače, který opět pomohl bez nároku na odměnu. Poté následovalo večerní posezení. K poslechu i tanci hrál Fany music až do ranních hodin. V sobotu, po ranní bohoslužbě, vyrazili mladí na tradiční obchůzku městyssem, aby po-

zvali všechny obyvatele na odpolední program a večerní taneční zábavu. Na pódiu na návsi vyhrávala odpoledne třebíčská dechová kapela Horanka a večer Duo Dreams. V neděli, až do pozdního odpoledne, mohli návštěvníci posedět při harmonice. „Pro zábavu nejen našich dětí, ale i některých dospělých posloužil velký i malý kolotoč nebo skákací hrad,“ sdělila místostarostka. Současně děkuje J. Jantačovi za ochotu, které si městys velmi váží.

Podzim patřil drakům a dýním

Díky příznivému počasí se druhou říjnovou sobotu na hřišti a nedalekém poli lehce zvedla k nebi desítky draků. Na děti pak čekala procházka dýňovou stezkou. Na pěti stanovištích plnily úko-

ly, za které dostaly sladkou odměnu. Kdo měl zájem, mohl si vydlabat dýni a odnést si ji domů. Odpolední drakiádu zakončil táborák s opékáním špekáčků, které byly pro všechny zdarma.

Advent s rozsvícením vánočního stromu i s mikulášskou nadílkou

V předvečer první adventní neděle se v Lukově slavnostně rozsvítil vánoční strom u kostela svatého Jiljí na návsi. Přítomné přivítal starosta Marek

Langer, který všem popřál příjemné prožití svátků vánočních a pohodový vstup do nového roku. Poté farář Marek Coufal ve svém svátečním slově

hovořil o významu adventního času a vánočních svátků. Zahájení adventu bylo spojeno se sousedským setkáním, na kterém nechybělo svařené víno a čaj. Stoly se doslova prohýbaly pod nabídkou bohatého občerstvení, které pro všechny příchozí

opět připravily šikovné lukovské hospodyňky.

Svatý Mikuláš s andělem a skupinkou čertů přijeli na povoz. Děti, které Mikulášovi přednesly básničku nebo zazpívaly písničku, dostaly od něj balíček se sladkou odměnou.

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Životní jubilea v roce 2024 oslavili:

V červencovém vydání Lukovského zpravodaje 2024 došlo k tiskové chybě u dubnových a červnových jubilentů. Uveřejňujeme nyní jejich správný přehled za celý rok 2024:

LEDEN

Vladimír Plaček 60 let

ÚNOR

Fialová Anna 65 let

DUBEN

Lenka Zábojová 55 let

Miroslav Sklenář 50 let

ČERVEN

Zdeněk Vavřína 65 let

ŘÍJEN

Nataša Doležalová 70 let

PROSINEC

Eva Kilhofová 70 let

Eduard Rezek 65 let

PREZIDENTA NA NOVÝ HRÁDEK A PODYJÍM PROVÁZELI LUKOVÁCI

Součástí návštěvy Znojma prezidenta Petra Pavla v úterý 12. listopadu 2024 byla i procházka Národním parkem Podyjí s prohlídkou Nového Hrádku. Prezidentská kolo-na aut volila cestu na zříceninu přes Lukov. Podyjským lesem i na hrade hlavu našeho státu provázeli také dva pracovníci Správy Národního parku

Podyjí, náměstek ředitele Zdeněk Mačát a vedoucí oddělení Martin Škorpík. Oba jsou z Lukova. Jak jeden z nich prozradil, s panem prezidentem hovořili o přírodě, o vzniku a historii Národního parku Podyjí, o invazivních druzích dřevin a rostlin a řeč se stočila i na kulturní a společenská témata.

Prezident Petr Pavel se Zdeňkem Mačátem (v první řadě vpravo) a s Martinem Škorpíkem (v první řadě vlevo)

NOVÉ SADY POD ČÍŽOVSKOU CESTOU A NA PLUČÁRKÁCH

Snaha zachovat vzácné a ohrožené rostliny a živočichy i původně pěstované ovocné dřeviny na jihu Moravy vedly Správu Národního parku Podyjí k založení dvou sadů u Lukova. Oba jsou ukázkou starých a krajových odrůd ovocných stromů, které budou sloužit nejen k vycházkám, ale i k výuce specialistů a školkařů v našem regionu. „Jedná se o dlouhodobý program,

kterým zajišťujeme obnovu a péči o krajinné formace zeleně typu extenzivního ovocného sadu, stromořadí, alejí či jednotlivých soliterních ovocných dřevin, které jsou v národním parku i jeho ochranném pásmu,“ přiblížil náměstek ředitele Národního parku Podyjí Zdeněk Mačát.

Jeden sad byl vloni na podzim založen na louce Pod Čížovskou cestou.

Jde o plochu o velikosti 27 887 metrů čtverečních, na kterou bude postupně vysazeno 114 ovocných dřevin. Druhý sad vznikl na 27 066 metrech čtverečních v lokalitě Plučárky a bude zde celkem 155 ovocných stromů, 28 alejových dřevin a 150 keřů jako živý plot kolem sadu. Alej s lípou malolistou, lípou velkolistou a dubem zimním, byla vysázena podél hranic pozemků a příjezdové cesty. Stromy mají vyšší kmeny. Budou plodit ovoce a současně se travnatá plocha v sadech dá využít pro sklizeň píce či pro pastvu hospodářských zvířat.

V sadech jsou jabloně, hrušně, slivoně, třešně, višně a ořešáky. Tyto druhy sem byly vybrány podle Pomologického průzkumu Národního parku Podyjí a jeho ochranného pásma, který provedl Výzkumný a šlechtitelský ústav ovocnářský Holovousy.

V obou sadech jsou berličky pro dravce

a sovy, protože některé druhy těchto ptáků mohou přispět k omezení populace hraboše polního. Nejvýznamnějším z nich je poštolka obecná. Kamenné snosy a zídky pro plazy budou v sadech zakládány postupně. Především kamenné snosy plní funkci

únikových oblastí a migračních koridorů pro řadu živočišných druhů. Ve svém bezprostředním okolí mají pozitivní mikroklimatické efekty – zmírňují rychlost větru, zvyšují množství srážek zadržováním deště a mlhy i koncentrací sněhu. Také zastíňují půdu a chrání ji proti erozi a zeslabují vyzařování tepla. Celkové náklady na výsadbu obou sadů s následnou pětiletou péčí do roku 2029 vychází na 1,77 milionu korun a byly uhrazeny z Národního plánu obnovy, z programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny.

Nově založený sad u Čížovské cesty

KOSTEL SVATÉHO JILJÍ SE MĚNÍ DO KRÁSY

Přibližně polovina stěn v barokním kostele z roku 1749 v Lukově má novou výmalbu. „S malováním jsme začali v roce 2023 a vloni na podzim jsme pokročili o dalších šest metrů.

Odstíny byly použity podle původní barevnosti - barokní červená je na stropě v kněžišti, barokní zelená na stěnách a takzvaná památková bílá na klenbách lodi,“ vyjmenoval administrátor lukovské farnosti P. Marek Coufal.

V kostele byla také zrekonstruována elektroinstalace, včetně nových světel na stěnách a dvou lustrů na stropě. Obnovu interiéru financuje lukovská farnost, která získala dotaci z Jihomoravského kraje. Na novém osvětlení se spolupodí-

leli místní farníci a městys Lukov.

Tato kulturní památka by měla být vymalována celá asi do dvou roků, záležet bude na finančních možnostech.

Farníci, kteří uklízeli kostel po letošním malování.

SPORT

Vánoční běh: stříbro a bronz pro Vojtu Čabalu

Silná konkurence více než dvou stovek závodníků čekala na trojici lukovských běžců v 44. ročníku závodu „Vánoční běh Elektrokov Znojmo“

o prvním svátku vánočním (25. 12.). Trasu dlouhou 10,58 kilometrů se Vojtovi Čabalovi podařilo zdat v čase 37 minut a 36 vteřin a ve své

věkové kategorii (muži od 19 do 39 let) se umístil druhý. V celkovém hodnocení závodu pak obsadil třetí příčku. Také další dva Lukováci zaujali přední pozice: Josef Hrubý dorazil do cíle ve stejné kategorii čtvrtý s časem 38:53 a jen o dvě setiny vteřiny za ním skončil pátý Ondřej Šrámek (38:55).

Lukovský trojlístek exceloval v listopadové soutěži Enervit ve Znojmě, která se běží na dráze. Prvenství

vybojoval Čabala, druhý byl Hrubý a třetí Šrámek. Čabala zvítězil i v dalším listopadovém běhu Sokolák Plaveč, tentokrát na šest kilometrů. Hrubý doběhl pátý a Šrámek šestý. Ondra si vylepšil pořadí ve Znojemském běžeckém poháru 2024/2025 dvěma říjnovými závody. Byl druhý ve znojemském večerním závodě City Trail Pod lampami Znojmo na 3,6 kilometru a třetí v Krumlovském běhu na 10,9 kilometru.

Vojta Čabala na Vánočním běhu ve Znojmě

...a běžci Josef Hrubý, Ondřej Šrámek (zprava doleva)

HISTORICKÁ PŘÍLOHA

12. část

ALTHANNSKÉ MĚSTEČKO A JEHO OBYVATELÉ (1680 – 1793)

Althannové a jejich hospodářské provozy

Předpokládáme, že vrchnostenská praxe ve vztahu k poddaným vranovského panství v podstatě respektovala zavedená pravidla a zvyklosti a nadmíru nezvyšovala jejich robotní zatížení a další povinnosti. Usuzujeme tak z řady důvodů, mimo jiné proto, že se Lukovu a celému dominiu, a vlastně širokému regionu vyhnuly rozsáhlé nevolnické nepokoje, které v té době zachvátily český a částečně moravský venkov a které nakonec, aspoň zčásti, musela potlačit armáda. Ukončil je až císař svými dvěma patenty z roku 1680, jimiž mimo jiné zrušil stará privilegia poddaných, vymezil ale nejvyšší velikost robot na tři dny v týdnu a omezil vrchnostenské přímusy, tedy povinnosti poddaných odebírat panské výrobky – v lukovském případě to bylo nepochybně pivo z panského pivovaru. Současně ale umožnil, v době sezonních prací, aby vrchnosti žádaly po poddaných robotu celotýdenní, ovšem za náhradu. Dále zakázal vybírání vyšší berně od poddaných, než jim příslušelo, svalování vlastní kontribuce na ně a vůbec vymáhání větších prací a dávek, než náleží atd. ^{1/} Tato zákonná norma pak na dlouhou dobu upravila robotní zatížení poddaných, tedy i zatížení lukovského sedláka a jeho postavení k vranovské vrchnosti.

Poměrně dlouhé období relativního klidu po ukončení třicetileté války bylo na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let 17. století narušeno. Především v letech 1679–1680 nečekaně vypukla velká morová epidemie, která se postupně šířila z Polska a masově zasáhla blízkou Vídeň. Obyvatele vsí a městeček dominia ovládl strach – například jen v samotném Vranově „*černé smrti*“ podlehl 81 obyvatel, postiženo bylo i Znojmo a celé Podyjí ^{2/}. Vliv na mortalitu obyvatel Lukova je téměř jistý, blíže ho ale upřesnit nedokážeme.

Druhou nebezpečnou událostí té doby bylo tažení armády Osmanské říše pod vedením velkovezíra Kary Mustafy Paši, která v roce 1683 hrozivě oblehla Vídeň. Lukova se zřejmě přímo nedotklo, na Znojemsku se ale turecké výzvědné hlídky objevily, turecký vyzvědač bych dokonce chycen přímo na

Vranově ^{3/}. Ve svých důsledcích ale na městečko a jeho obyvatele dolehlo, možná i citelně. Při nejmenším odvodem řádných i mimořádných „tureckých“ berní, které zdůvodňovala a požadovala vrchnost jako nejnižší článek státní správy, a také povinným odvodem armádních rekrutů.

Hrabě Michal Jan II. Althann, právník a ctižádostivý budovatel barokní podoby vranovského panského sídla ^{4/}, tedy v roce 1680 přebíral vranovské dominium s městečkem Lukov v obtížné situaci. Na druhé straně ale bylo jeho panství po dlouhá desetiletí ušetřeno přímých válečných destrukcí a postupně nabíralo sílu. Přestože musíme vystačit s odhadem, zdá se jisté, že přes sníženou porodnost, vysokou kojeneckou a vůbec dětskou úmrtnost, v té době běžnou, přes trvající migraci z náboženských a ekonomických důvodů, přes epidemie a další vlivy byl populační úbytek z třicetileté války již plně nahrazen. Napovídá tomu daňový příznávací list althannských dominií Jaroslavice, Vranov a Nový Hrádek týkající se daně z hlavy ^{5/}. Ten uvádí, že v roce 1691 žilo v lukovském městečku 51 mužů, 57 žen, 132 dětí a 32 osob služebné čeledi, celkem tedy 272 obyvatel ^{6/}.

Z tohoto dokumentu se dozvídáme i řadu dalších zajímavých skutečností. Z placených vrchnostenských zaměstnanců působil v Lukově šafář panského dvora s ročním platem 20 zlatých, dále pivovarský sládek s platem 16 zlatých, důležitý bednář inkasoval pro sebe a pro svoje pomoc-níky 25 zlatých a ovčák 50 zlatých – ten ale zase musel vyplácet pacholky pečující spolu s ním o rozlehlou vrchnostenskou ovčírnu. Každý ještě k peněžní odměně dostával deputát v naturáliích, někteří pobírali další drobné příjmy.

Zajímavé dále je, že v daňovém výčtu – na rozdíl od lesních revírů ve Vranově, Vracovicích, Čížově nebo ve Štítarech – není uváděn lukovský hajný. Nevíme přesně proč, možná ale proto, že rozsah místních lesů v té době nebyl velký, zejména v bezprostředním okolí Nového Hrádku. Jejich základní ochranou, dozorem, využíváním a vůbec jejich správou někdo ale pověřen být musel. Nabízí se lesník blízkého čížovského revíru, zčásti možná šafář panského dvora nebo jiný zaměstnanec.

Pokud jde o lukovské poddané a pro ně tolik důležitý sběr suchého dřeva, volně ležícího klestí a šišek, dobývání pařezů, možná i porážení suchých

stromů zajišťující kuchyňské topivo a topivo na zimu, můžeme s jistotou předpokládat, že po dohodě s vrchností toto právo měli, ale za odpovídající poplatky, protislužby a povinnosti související s činností místních panských provozů. Lov ryb a suchozemské zvěře, volný sběr hub a dalších lesních plodů a vůbec jakýkoliv polní či lesní pych byl zakázaný, překročení tohoto nařízení bylo trestáno.

Michal Jan II. Althann umírá v roce 1702 a vranovské dominium odkazuje nejstaršímu synovi Michalu Heřmanovi ^{7/}. Závěť, sepsanou až v posledních chvílích jeho života, však nestačili potvrdit platní svědci. Proto se rozhořel 22 let trvající soudní spor mezi ním a jeho mladším bratrem Michalem Janem III. Souboj v roce 1722 vyhrál Michal Heřman, ale Marie Pignatelli ^{8/}, vdova po jeho předčasně zemřelém bratrovi, dosáhla u císaře revizi procesu, který nástupnické právo nejstaršího syna zrušil. Vlastníkem dominia se pak stal – po zaplacení odstupného ve výši 300 000 zlatých – nejstarší, teprve třináctiletý syn žalující vdovy Michal Jan IV. Althann ^{9/}. Ten panství později, v rámci sourozeneckého dědického vyrovnání, předal mladšímu bratru Michalu Antonínovi ^{10/}, který je vzápětí odevzdal se všemi právy své matce k užívání na doživotí ^{11/}. Po její smrti v roce 1755 se panství jako staronový vlastník opět ujal.

Inventář vranovského dominia, pořízený 22. března 1722 pro účely výše zmíněného bratrského sporu, nás informuje mimo jiné o stavu hospodářských zvířat na lukovském panském dvoře – bylo v něm ustájeno 26 ks veprového dobytka, 26 ks dobytka hovězího a 75 ks drůbeže, v ovčárně 1064 ks ovcí. Proti stavu zjištěnému v roce 1664 počet většího dobytka i ovcí viditelně klesl, ale stále šlo o poměrně velkou ovčárnu a nemalý dvůr vybavený kamennými hospodářskými budovami. Odhadujeme, že jeho fungování museli do značné míry zajišťovat lukovští poddaní svou robotní prací.

Daňové nároky státu v podobě zemských berní byly v té době rozvrženy velmi nerovnoměrně, velkou většinu hradilo městské obyvatelstvo a poddaní na venkově. V roce 1740, po smrti císaře Karla VI., posledního Habsburka v mužské linii, nastoupila Marie Terezie a vypukla neúspěšná válka o rakouské dědictví. Monarchie se po ní ocitla ve velmi svízelné finanční situaci, a proto hledala cesty, jak zvýšit daňové příjmy. Jedním z cílů tohoto úsilí bylo zdanit

Pohled na střední část území pozdější lukovské Nové Vsi z let 1764–1768, které je zatím bez poddanských domů, ale zobrazuje půdorys oplocených budov panského dvora.

a zpoplatnit šlechtu, přesněji vlastnictví její půdy, kterou využívala a z níž jí kynul prospěch.

Z prací na novém finančním systému, které probíhaly převážně v padesátých letech 18. století, vznikla řada elaborátů. Souhrnně je nazýváme tereziánský katastr ^{12/}. Z něho se dozvídáme zajímavá fakta o rozsahu lukovského vrchnostenského majetku. Jeho půda, obhospodařovaná místním panským dvorem ^{13/}, se většinou rozprostírala v jižní části katastru a byla kvalitnější než půda poddanská. Rektifikační komise ji zařadila do čtvrté bonitní třídy, což znamenalo, že z jednoho zasetého zrna se na ní – po odpočtu

zrna na příští setí – urodilo čtyři a půl zrna nového. Zaujímal celkovou plochu 469,7 staromoravských měřic, tedy 23,8 % celkové výměry orné půdy obce. Je to poměrně hodně a svědčí to o rozvinutém panském hospodaření budovaném zde cíleně od 15. století, a možná i o tom, že vrchnost zabrala některé pozemky opuštěné v průběhu třicetileté války a začlenila je do dominikálu. Její součástí dále bylo 33,4 měřic pastvin, 41,0 měřic zahrad a dále louky, z nichž se ročně odvezlo 25 čtyřspřežných fůr sena a 12 čtyřspřežných fůr otavy.

Poznámky

1/
Například na vlašimském panství v Čechách byly v roce 1665 povinnosti poddaných následující – konat veškeré práce ve štepnicích, na lukách, na polích, zahradách, chmelnicích, stavbách, sklízet úrodu obilí, chmele, sekat a sušit trávu, obdělávat pole, lovit ryby a raky, stříhat ovce, trhat, zpracovat a příst len a konopí, porážet a vozit stavební i palivové dřevo, konati denní i noční posílky, opravovat cesty, příkopy a mosty, v zimě sekat a vozit led a konečně „za jarních i letních časův, když faly květou, houby, smrže, špičky a potom houby rostou, jahody, maliny, jalovec, lískové vořechy zralé bývají, to vše k vrchnosti jako i včely v lesích přináseti.“ Viz *Archiv český čili staré písemné památky české i moravské, sebrané z archivů domácích i cizích*, díl XXIII. Kalousek, J. (ed.): Řády selské a instrukce hospodářské 1627–1698, Praha 1906, s. 400.

2/
Projevem díkuvzdání za překonání této decimující epidemie je barokní morový sloup postavený v roce 1713 na náměstí ve Vranově – s Pannou Marií na vrcholu a čtyřmi morovými světic – sv. Floriánem, sv. Šebestiánem, sv. Rochem a sv. Janem Nepomuckým.

3/
Gröger, Alois: *Frain an der Thaya*. Frain 1929, s. 23.

4/
Michal Jan II. z Althannu, říšský hrabě, svobodný pán z Goldburgu a Murstettenu, přísedící zemského práva na Moravě, tajný rada a c. k. skutečný komoří (1643 - 1702). Tento zámožný a vzdělaný jurista byl významným

vranovským Althannem, který se jako stavebník zasloužil o přebudování dosloužilého vranovského hradu v umělecky hodnotné barokní sídlo evropského významu. Jako dominus účelně racionalizoval vrchnostenské výrobní provozy jako poplužní dvory, rybníky, pivovary, mlýny, hostince, ovčírny, podstatným způsobem zasáhl do obnovy kostela ve vranovském městečku a vůbec podporoval církevní život apod. Připomíná ho jedna ze soch v sálu předků vranovského zámku (první zprava). Pochován je pod vranovskou zámeckou kaplí Nejsvětější Trojice. Viz Janíčková, M. – Janíček, K.: *Státní zámek Vranov nad Dyjí. Průvodcovský text, první prohlídkový okruh*, s.19–20.

5/

MZA, fond G 2 Nová sbírka, č.188/2. – Šlo o daň, která se týkala války s Turky, probíhající na uherských bojištích.

6/

Zaoral, P.: *Vranov – hrad, později zámek a jeho panství v zrcadle staletí*, s. 58. Pro srovnání – počet obyvatel v blízkých obcích dominia byl podle priznávacího listu následující: Vracovice 195, Milíčovice 214, Horní Břečkov 269, Čížov 173.

7/

Michal Heřman, říšský hrabě z Althannu, svobodný pán z Goldburgu a Murstettenu, tajný rada, přísedící moravské zemského práva, v letech 1714 až 1721 nejvyšší moravský soudce, c. k. skutečný komoří (1671–1736). Od smrti svého otce v roce 1702 vlastnil vranovské a jaroslavické dominium a dvacet let významně ovlivňoval osudy všech městeček a vsí. Poté, co se jich po prohraném soudním sporu se svým bratrem musel vzdát, žil v Brně jako mecenáš kapucínů. Pochován je v kryptě jejich brněnského kostela Nalezení sv. Kříže. Viz Janíčková, M. – Janíček, K.: *Státní zámek Vranov nad Dyjí. Průvodcovský text, první prohlídkový okruh*, s. 20–21.

8/

Marie Anna Josefa hraběnka z Althannu rozená markýza Pignatelli z významného španělského vévodského rodu, dáma Řádu Hvězdového kříže (1689–1755), žena nejvyššího císařského podkoniho a rytíře Řádu Zlatého rouna Michala Jana III. z Althannu. Na dvoře císaře Karla VI., jehož byla osobní přítelkyní, uplatňovala jistý vliv, zejména v oblasti kultury (hudba, divadlo, výtvarné umění). Vranovské panství užívala více jak třicet let. Soustředovala se tu zejména na rozsáhlé úpravy vranovského a jaroslavického zámku a na budování církevních objektů v městečkách a vsích dominia. Byla také donátorkou lukovského kostela sv. Jiljí. Ve své závěti vyčlenila finanční částku na to, aby byly po její smrti za její duši odsouzeny tři tisíce zádušních mší. Viz Janíčková, M. – Janíček, K.: *Státní zámek Vranov nad Dyjí. Průvodcovský text, první prohlídkový okruh*, s.60–63.

9/

Michal Jan IV. z Althannu, říšský hrabě, svobodný a korouhevní pán z Goldburgu a Murstettenu, dědičný číšník Říše římské národa německého, španělský grand první třídy, rytíř Řádu Zlatého rouna, vrchní dědičný župan czaladierského komitátu v Dolních Uhrách, viceprezident Nejvyššího justičního úřadu ve Vídni, c. k. skutečný tajný rada a skutečný komoří (1710 - 1778). Aktivně se podílel na omezení a později ukončení čarodějnických procesů. V roce 1753 ho Marie Terezie jmenovala předsedou zvláštní komise, jejímž úkolem bylo sepsání nového občanského zákoníku. Vlastnil svěřenecký statek Svojšice v kouřimském kraji a dále velkopanství Čakovce v Mezimurí (na soutoku Mury a Drávy), v dvacátých letech krátce i Vranov a Nový Hrádek. Byl čtyřikrát ženatý, narodilo se mu 16 dětí, z nich se dospělosti dožilo 11. Viz Janíčková, M. – Janíček, K.: *Státní zámek Vranov nad Dyjí. Průvodcovský text, první prohlídkový okruh*, s. 21.

10/

Michal Antonín z Althannu, říšský hrabě, svobodný pán z Goldburgu a Murstettenu, španělský grand 1. třídy, generál jízdy, velitel a vlastník dragounského pluku č. 1, rytíř Maltežského řádu, c. k. skutečný tajný rada a skutečný komoří (1716 - 1774). Někdy zmiňovaná skutečnost, že je císařským levobočkem, je neprokázaná. Vlastnil majetek v hodnotě asi milion zlatých, mezi jiným i vranovské dominium, jehož ekonomiku po smrti své matky Marie Pignatelli přizpůsobil náročným honebním požadavkům svým i své důstojnické družiny – rozšiřoval vrchnostenské lesy, kde hájil početná stáda jelenů volně se pasoucích na zemědělských kulturách. Je téměř jisté, že se to dotklo i Lukova. Panství zadlužil. Je pochovaný – symbolicky oděný jen do jezdeckých škůrní – v rodové hrobce pod vranovskou zámeckou kaplí. Viz Janíčková, M. – Janíček, K.: *Státní zámek Vranov nad Dyjí. Průvodcovský text, první prohlídkový okruh*, s. 109–110.

11/

MZA, fond A 3, Stavovské rukopisy, Zemské desky znojemské VI, ff. 186 r.–188 r. – Zaoral, P.: *Vranov – hrad, později zámek a jeho panství v zrcadle staletí*, s. 58, 59. – Janíček, K. – Paukert, J.: *Státní zámek Vranov nad Dyjí*, s. 16.

12/

Radimský J. – Trantírek, M.: *Tereziánský katastr moravský (Prameny z 2. poloviny 18. století k dějinám Moravy)*. Praha 1962, s. 143.

13/

Tamtéž, s. 300–301.

FOTOGALERIE

Lukovské posvícení – 30. srpna až 1. září

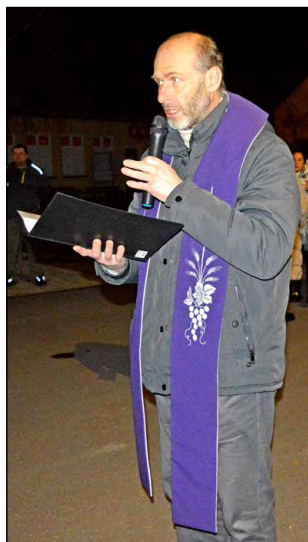

Drakiáda – 12. října

**Rozsvícení vánočního stromu
a Mikulášská nadílka – 30. listopadu**

Vítání betlémského světla – 24. prosince

Tříkrálov sbírka 4. ledna

Více fotografií najdou zájemci na webu a Facebooku Lukova.

TIRAŽ: Lukovský zpravodaj je registrován u Ministerstva kultury ČR pod číslem E 24 291. Vydavatelem je městys Lukov, č. p. 92, 669 02 Znojmo 2. IČO 00636843. Vychází dvakrát ročně, v lednu a v červenci. Je určen pro obyvatele Lukova, do každé domácnosti zdarma. Náklad: 130 kusů. Neprodejné. Přetisk jen se souhlasem vydavatele. Autoři textů: Marek Langer, Vladimíra Hochová, Jitka Mitysková (také editorka), Karel a Miroslava Janíčkoví (historická příloha). Fotografie: Jitka Mitysková, Veronika Dubovská (výsadba), Zuzana Bönisch (návštěva prezidenta), Zdeněk Plánka (sport), Jana Langerová (drakiáda).